

13.05.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite OKM/27/010/2015

Asia Vastaus lausuntopyyntöön ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Suomen Akatemian lausuntoa muistion 11.3.2015 ehdotuksesta valtion tutkimus- ja innovaationeuvoston uudistamiseksi.

Suomen Akatemia lausuu ehdotuksesta kunnioittavasti seuraavaa.

Esityksen tavoitteena on parantaa monimuotoistuneen ja laajentuneen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kokonaisuuden hallintaa, ohjausta ja vaikuttavuutta. Neuvoston tehtäviin, kokoonpanoon, sisäiseen organisointiin, työn järjestelyihin ja toimintatapoihin esitetään muutoksia, jotka vahvistaisivat neuvoston toiminnan strategisuutta, suunnitelmallisuutta ja aloitteellisuutta. Tehtäviin ehdotetaan myös lisäyksiä, jotka nostaisivat ennakoinnin, näyttöön perustuvan politiikan ja kansainvälisyyden nykyistä vahvempaan asemaan.

Ennakoiva toimintaympäristön tarkastelu on neuvoston keskeinen tehtävä. Myös tutkittuun tietoon perustuvan politiikan vahvistamisen on tärkeä tavoite. Suomessa harjoitettava tieteellinen tutkimus on kansainvälisesti katsoen korkeatasoista ja tutkimukseen perustuva osaaminen on Suomen merkittävä voimavara. Näiden hyödyntäminen neuvoston työssä on mahdollisuus, jota voidaan käyttää nykyistä laajemmin.

Tutkimus- ja innovaatiopolitiikan yhteyttä yhtäältä koulutuspolitiikkaan ja toisaalta talouspolitiikkaan vahvistetaan ehdottamalla neuvostolle tätä koskevia tehtäviä. Koulutuspolitiikan lisääminen neuvoston tehtävissä tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikan rinnalle on tärkeä ehdotus, joka vahvistaa tiedon ja osaamiseen välisen yhteyden näkyvyyttä neuvoston toiminnassa.

Neuvoston työn vaikuttavuutta on omiaan lisäämään ehdotus, jonka mukaan neuvosto käsittelee valmistavasti valtioneuvostoa varten julkisen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän suuntaamiseen ja kehittämiseen liittyvät tärkeät lainsäädäntöasiat. Kokonaistaloudelliseen kehitykseen ja julkiseen talouteen liittyviä asioita koskevien esitysten tekeminen talouspoliittista ministerivaliokuntaa varten on ehdotuksessa myös merkittävä, neuvoston vaikuttavuutta vahvistava uusi tehtävä.

Neuvostossa on tärkeää olla riittävän laaja asiantuntemus mutta sen on samanaikaisesti pystyttävä toimimaan tehokkaasti. Ehdotuksen mukaan neuvoston kokoa pienennetään ja jaostot korvataan pienellä työvaliokunnalla. Tarpeellinen laaja-alaisuus toiminnassa säilytetään joustavasti asettamalla tarpeen mukaan työryhmiä. Akatemia pitää ehdotettua mallia perusteltuna.

Aiempi jaostorakenne korvataan ehdotuksessa pienellä työvaliokunnalla. Työvaliokunnassa olisivat edustettuina tutkimus- ja innovaatiopolitiikan keskeiset toimijat, mikä mahdollistaisi kokonaisvaltaisen näkemysten yhteen sovittamisen valmistelutyössä. Akatemia tukee ehdotusta ja sen tiedepoliittinen asiantuntemus on voimavarojen puitteissa käytettävissä valmistelutyöhön muistiossa esitetyllä tavalla.

Ehdotetussa muodossa asetus mahdollistaa neuvostolle esimerkiksi ulkomaisista asiantuntijoista koostuvan neuvonantoelimen (*"advisory board"*) muodostamisen neuvoston asettamana työryhmänä. Akatemia pitää tällaisen kansallisista toimijoista riippumattoman asiantuntijaryhmän nimeämistä tärkeänä, vakavasti harkittavana mahdollisuutena.

Akatemia katsoo, että uudistusehdotukset vastaavat hyvin asetettuihin tavoitteisiin. Ehdotetut muutokset selkeyttävät neuvoston tehtäviä ja vahvistavat sen roolia erityisesti tutkimus ja innovaatiopolitiikan voimavarojen sekä ao. politiikkaa koskevan lainsäädännön valmistelussa. Ehdotettu rakenne kytkee nykyistä paremmin tutkimus-, koulutus- ja innovaatiopolitiikan toiminnan yhteen. Määräaikaiset valmisteluelimet ja työryhmät mahdollistavat nykyistä monimuotoisemman valmistelun nopeasti muuttuviin eri toimialoja koskeviin tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kysymyksiin.

Ylijohtaja

Marja Makarow

Yksikön johtaja

Pentti Pulkkinen